

La Barretina Escarlata

Revista de la Colla del Drac del Poble Nou

setembre 1998

núm.9

Sumari

- Editorial
- Comissió de Festes de la Plaça de la Unió; 20 anys de Festa Major.
- Feliç any nou 98-99!
d'Eduard Miralles
- La Festa Major de Sabadell
de Xavier Serrano
- Notícies de l'Agrupació de Bestiari
- Taller de Ballar el Drac i la Víbria
- Actes de Festa Major 1998

La Barretina Escarlata
núm. 9
setembre de 1998

Edita: Colla del Drac del Poble Nou
c. del Pallars, 277
08005 Barcelona

Au som-hi !!

Al Poblenou, com a tot arreu, el setembre porta aparellada la represa de l'activitat normal estroncada per les vacances d'estiu, sobre la que reflexiona Eduard Miralles en la seva col·laboració d'aquest número.

El setembre n'és ben ple de festes. Trobareu en aquest número un article de Xavier Serrano on ens introdueix en una festa major, la de Sabadell, que, com la nostra, també té el seus orígens de la seva forma actual en aquell moment tan especial que va viure el nostre país ara fa uns 20 anys. Pensem que pot servir per ajudar-nos a reflexionar sobre altres realitats que també formen part de la nostra història.

Però, per a la gent del Poblenou encetar un nou setembre vol dir també començar a viure la Festa Major. Una Festa que es du a terme any rere any per la voluntat i l'esforç personal de molta gent que posem en comú a les associacions, a la Coordinadora d'Entitats, a les comissions de festes dels carrers... És a una d'aquestes comissions, que porten la Festa a tots els racons del Poblenou, a qui dediquem el tema central d'aquest número de la Barretina Escarlata: la Comissió de Festes de la Plaça de la Unió que enguany arriba al seu 20è aniversari. De totes maneres no volem oblidar-nos de la tasca que duen a terme la resta de les 11 comissions que enguany engalanaran llurs carrers, a totes elles volem fer arribar el nostre reconeixement.

El primer dels Actes Centrals de la Festa Major, com tothom sap, és el Pregó, que sempre ha tingut una significació especial per a tots els que hi prenem part. I aquest any encara més ja que la pregonera és la Teresa Farreres, padrina de la Víbria i una important col·laboradora de la Colla del Drac.

L'Estarrufat, El Drac; La Víbria; l'Estarrufadet, El Drac Petit; l'Estandart... tots estan a punt per sortir al carrer, Rambla amunt, Rambla avall, a espetegar de nou. Les gralles i els timbals...

Som-hi, doncs !

Editorial

Comissió de Festes de la Plaça de la Unió; 20 anys de Festa Major.

Des de l'any 1872 en que es va establir el dia 10 de setembre, festivitat del Nom de Maria, com a festa patronal de la Parròquia de Santa Maria del Taulat fins avui la Festa Major del Poblenou ha passat per diferents etapes. La seva forma i contingut ha anat canviant amb els costums de cada moment i ha anat adaptant-se a les circumstàncies dels diferents moments històrics. La forma actual de la Festa Major del Poblenou és el resultat de l'empenta de les entitats que l'any 1975 van fundar la Coordinadora d'Entitats del Poblenou i dels veïns de cada carrer que van començar a formar les Comissions de Festes.

Les Comissions de Festes dels Carrers es fan i es desfan. Molts factors hi tenen a veure però, en últim terme sempre depèn de la bona entesa entre els veïns i de la capacitat d'engrescar-se amb una idea.

La primera comissió de Festes de l'etapa actual de la Festa Major va ser la del passatge Cantí que es va formar l'any 1975 arran de la iniciativa de l'Associació de Veïns del Poblenou de recuperar la vessant més popular de la celebració que havia entrat en clara decadència durant els anys 60. A partir d'aquest punt arrenca un ampli moviment de recuperació de la Festa Major amb la creació de diverses comissions de carrers algunes de les quals han acabat desapareixent com l'esmentada del Passatge Cantí o la del Passatget (curiosament un carrer sense veïns). Altres han tingut alts i baixos com les dels diferents trams de Marià Aguiló (El carrer Sant Pere; per a qui se'n vulgui recordar). Però, hi ha hagut una comissió de les de la primera formada que ha perdurat ininterrompudament des dels seus inicis, ens referim a la Comissió de la Plaça de la Unió que enguany compleix el seu 20è aniversari.

Des de la Barrotina Escarlata no volíem deixar passar l'ocasió i més si tenim en compte els diversos lligams que la Colla del Drac tenim amb aquesta comissió tant pel què fa a la relació personal com de col·laboració.

Asseguts en una taula del Tio Ché i en el marc incomparable de les inacabables obres de la Rambla ens disposem a fer-la petar amb l'actual Comissió de Festes de la Plaça de la Unió: Antoni Trives, Júlia Linares, Sílvia Lorenzo i l'Aurel·li, el seu marit, que de bon començament ja ens aclareix que ell no n'és pas de la Comissió, tot i que costi de creure ja que hi posa el coll com el primer. El nostre interès s'encamina a saber més dades de l'inici i l'origen d'aquesta comissió. Antoni Trives ens explica que tot va començar l'any 1979, el dijous abans del dissabte de Festa Major. Tres persones del veïnat: Satero López, Pepitu Esteve (difunt) i el mateix, Antoni Trives, van decidir baixar un tocadisc al carrer i posar en marxa el primer servei de discos sol·licitats del Poblenou: per un duro podies triar la cançó que volies sentir i si el disc demanat estava a disposició entre la discografia particular dels organitzadors veies acomplert el teu desig. De duro en duro es van recollir prou diners per guarnir el carrer i celebrar, el mateix cap de setmana, una bona Festa Major entre els veïns i amics. L'any següent aquell primer nucli de la comissió de festes havia crescut i es va constituir com associació.

La composició de la comissió ha passat per diversos moments en que hi ha participat més o menys gent, aplegada per vincles diferents. En el moment que més gent ha participat directament en la Comissió han estat 10 persones però, ja fa bastant de temps l'organització ha quedat establerta en un "nucli dur" de 3 persones i uns 25 o 30 col·laboradors que al llarg dels anys i per pròpia iniciativa, cadascun d'ells, han anat assumint funcions pròpies i diferenciades. Cal tenir en compte que molta de la gent que participa i col·labora amb la comissió de festes no són pas veïns de la Plaça de la Unió ja que estem parlant d'un carrer de no més de 50 metres amb habitatges a una sola vorera, l'altra l'ocupa el mercat, tot plegat :

-*"un carrer on hi ha 35 persones comptant-hi nens i gossos"*-, ens diu l'Aurel·li.

I a més una bona part dels veïns tenen edats d'entre 80 i 90 anys. Però val a dir que en aquest seu 20è aniversari la Comissió i la Festa Major tenen molt bona salut a la Plaça de la Unió.

Podríem dir que un dels trets característics de la Comissió de la Plaça de la Unió és que

-*"tot està fet a casa"*- com els hi agrada de dir a ells mateixos.

Els protagonistes de les activitats són els mateixos veïns i el cas que millor exemplifica aquest fet són els espectacles que des de 1980 han estat un dels eixos al voltant dels que es mou la Festa Major a la Plaça de la Unió: *l'Escala en Hi Fi*, allò que després va ser el *Gran Show Musical* que va generar el *Babi Show* i que ha acabat esdevenint *Visca l'Espectacle*, o sigui; una colla de veïns i veïnes es converteixen, per una nit, en el Duo Pimpinela, Julio Iglesias, la Rocio Jurado o Zapato Veloz...s'abillen per a l'ocasió i pugen a l'escenari a triomfar davant del seu públic; dels seus veïns. Aquesta ha estat l'activitat que ha esdevingut la més emblemàtica d'aquest carrer però hi ha moltes altres activitats que les porten a terme directament els veïns o bé col·laboradors voluntaris: recitals de poesia, nits temàtiques, jocs infantils... Els nostres interlocutors coincideixen a valorar molt positivament el fet que -*"una bona part de les activitats siguin fetes a casa ja que això dona marxa a la Comissió"*-.

Com altres comissions de festes la de la Plaça de la Unió no limita les seves activitats a les dates de Festa Major; col·laboren i organitzen activitats per la Castanyada, la Cavalcada de Reis, Sant Joan...i també fan sortides i excursions amb els veïns i col·laboradors.

Un dels maldecaps de qualsevol comissió és el finançament i a la Plaça de la Unió ho han sabut resoldre sense pagar quotes directes. Els ingressos de la Comissió provenen de la venda de loteria, de les col·laboracions dels anunciants al programa de festes, de la subvenció de l'Ajuntament i, si tot va bé, de la part que toqui de la col·laboració dels firaires.

Clar que amb tot plegat no n'hi hauria ni per començar si no comptessin amb la implicació personal dels veïns i amics que hi aboquen recursos i feina per tal que la festa tiri endavant.

Us desitgem Bona Festa Major. I per molts anys!!

Redacció

Feliç any nou 98-99!

El curs de l'any és ple d'amenaçes insondables i secrets paranys que ni el més dotat en afers de costumari pot fàcilment preveure. Sense anar més lluny, la redacció d'aquestes quatre ratlles ha anat prenent un caire cada cop més furtiu, fins al punt que els productors de la barretina ja eren a punt d'engegar-me a rodar, en bona part per culpa d'aquesta mena d'embòlia col·lectiva que, un cop l'any -més o menys, l'endemà del solstici- ens empeny a tots plegats cap a un agost més similar a un espai desert que no pas a un full del calendari. Com més s'apropen les caniculars i fatídiques dates, aquell secret afany que ens empeny a despedir-nos, celebrar-nos, desitjar-nos felicitats insospitades i benaurança sens fi i, en definitiva, procurar acabar tot allò que no hem gosat fer al llarg de les darreres setmanes, mesos, anys... creix també fins adquirir una dimensió impensada. Paralitzant la quotidianitat -oh paradoxa!-, per mor d'aquells neguits que ens precipiten a un immens buit de dimensions nogensmenys paradoxals i ridícules: poc més de quatre setmanes o trenta dies!

Val a dir, en justícia, que ni agost és ben bé la fi del món ni setembre el nou any dels calendaris. Com més va, tanmateix, el mes de la *rentrée* adopta atributs cada cop més liminars, inaugurals, iniciàtics... Si el calendari oficial, solar i lunar -el de tota la vida, per entendre'ns- desplega immutable els seus fulls entre gener i desembre, cada cop hi ha més calendaris subalterns -escolars, laborals, esportius, culturals, televisius...- que fan de setembre i juny els peatges respectius d'entrada i

de sortida. L'estiu és punt i a part i el Nadal un parèntesi, per això el retorn prèn formes de full en blanc que cal omplir, de temps nou que cal celebrar. Perquè celebrar és -de fet, sempre ho ha estat- una de les poques maneres que els mortals coneixem per tal de conjurar el pas del temps, tot fent-lo cíclic, guarint-nos de malaurances i fent vots de renovada prosperitat per a un nou cicle.

I les celebracions, al setembre, venen d'antic i arriben lluny. Per als agraris, temps de collites. Per als mediterranis, temps de veremes. Per als marianistes, temps de marededús trobades i retrobades. Per als catalans, temps de segadors. Per als barcelonins, temps de mercès i correfocs. Per als comunistes locals, temps de treball. Per als de la faràndula, temps de tàrregues i vics. Per als de la terra ferma, temps de santmiquels. Per als cervesers, temps d'oktoberfest....

... I per als poblenovins, temps de Festa Major. Ara que fins i tot en Bill Gates s'apunta als nous rituals, amenaçant-nos amb la presentació ibèrica de la seva collita del noranta-vuit just en temps de l'equinocci tardoral, no és cosa de poca broma que una colla d'urbanites hereus d'icària se les empesquin, any rera any, per tal de reinventar els sentits pregons d'una festa que, entre el global i el local, fa de pòrtic del nou període laboral, social, acadèmic i cultural sense renunciar gens ni mica a les múltiples advocacions religioses, civils i àdhuc militars de l'entrada a la tardor. Quod erat demonstrandum: Feliç Any Nou 98-99 i Millor Festa Major!

Eduard Miralles.

**Al Poblenou
"comencem
l'any" amb
un bon
terrabastall.**

La festa major de Sabadell.

Poc a poc i bona lletra.

Fins la recuperació de la democràcia després de la dictadura la Festa Major de Sabadell coincidí amb el dia del seu patró Sant Fèlix l'1 d'agost.

Durant el franquisme la ciutat de Sabadell, com moltes altres, va rebre les conseqüències directes de la política del règim també en temes de cultura popular, en aquells anys la Festa consistia en sortides de gegants, bandes militars, oficis religiosos i alguns balls a la Rambla, amb molt poca implicació d'entitats que no fóssim properes als manaires.

Cal afegir que la ciutat a partir dels anys 50 va rebre una forta immigració del sud d'Espanya per treballar en el tèxtil i molt especialment d'Andalusia que va fer gairebé doblar la població de la ciutat. Les vacances col·lectives a la ciutat començaven tradicionalment la última setmana de juliol i feia que la població es buidés. Si a tot això i sumem que la Festa Major no tenia cap acte específic o solemnitat que estès arrelat i que persistís, només ens queden unes línies en el dietari en que deia "1 d'agost, Sant Fèlix, Festa Major de Sabadell", res més.

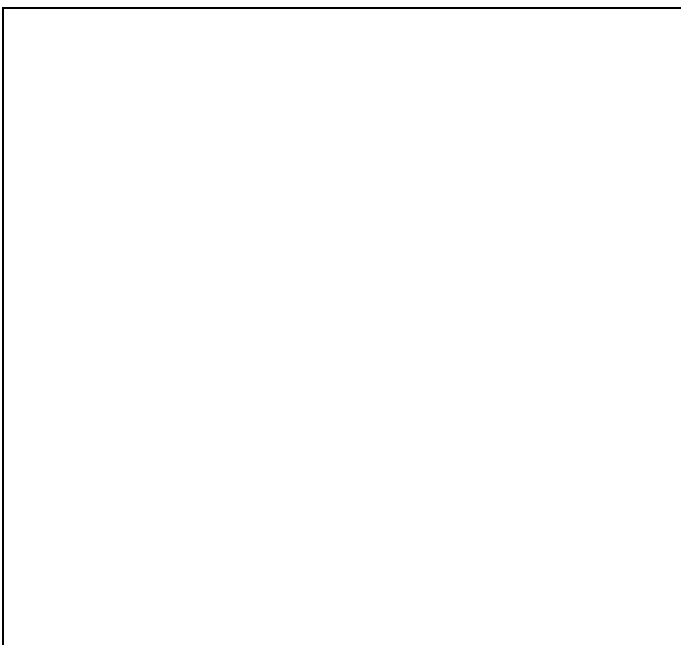
Amb la recuperació de la democràcia, el govern de la ciutat (P.S.C. i P.S.U.C.) va decidir canviar la data de celebració de la Festa Major i passar-la al primer cap de setmana sencer del mes de setembre de divendres a dilluns amb la idea de poder-la recuperar. Aquesta primera aposta va anar lligada amb la creació d'una comissió ciutadana que va començar a donar cos a una estructura de Festa que ha anat evolucionant fins avui.

Aquest primers anys varen ser difícils i màgics a la vegada. M'explicaré, per una banda per que no hi havia res (ni hàbit, ni infraestructura, ni diners...) i per altra molt engrescador per que permetia innovar i inventar. Aquesta forma va durar pocs anys, la Festa va anar creixent i a primers dels anys 80 va anar quedant en mans de l'Administració única i exclusivament. Per sort un dels objectius que no es va deixar de banda va ser incentivar i propiciar la participació d'entitats, associacions i col·lectius a participar en la Festa.

L'aposta va donar els seus fruits, la Festa Major no es podia muntar a cop de talonari de xecs portant els millors artistes i músics, calia que la gent i sobretot les associacions i entitats se la comencessin a fer seva. Aquesta implicació d'entitats (algunes de forma activa i d'altres no tant) en la Festa és un dels fets més importants per la evolució i consolidació de la mateixa en aquests darrers 20 anys.

Des de fa 4 anys existeix una comissió de Festa Major que assessora al Regidor de Cultura i als seus tècnics formada per 6 persones del món cultural de la ciutat del que se'n renoven la meitat cada any. Fruit del treball d'aquesta comissió, fa dos anys es va elaborar un Document Marc sobre la Festa Major de Sabadell en la que s'inclouen els objectius i criteris de la Festa, les seves branques, la seva estructura, la seva difusió i el seu pressupost. Aquest document es el que permet valorar la festa i fer cada any les consideracions i modificacions oportunes per tal d'anar millorant i consolidant la Festa.

Les màximes que pregona el document són: *"que sigui una festa adreçada a tots els públics, que fomenti la participació de les entitats, institucions, empreses privades, grups i col·lectius de la nostra ciutat, que fomenti l'intercanvi i la relació entre els ciutadans a partir de la programació d'actes que doni peu a la barreja de públics i faciliti la comunicació, que sigui un programa diversificat, que es centri la festa, que es promogui la difusió del patrimoni, que es cerquin i promocionin els aspectes que puguin donar singularitat i signes d'identitat propis a la festa".* I per si no en teniu prou, es planteja també el següent: *"assegurar la presència d'altres cultures, vetllar per la presència d'artistes música, teatre, animació... de la ciutat, assegurar la qualitat, mantenir la gratuïtat de tots els actes, vetllar per la normalització lingüística".* Llegit així pot produir-vos mal de cap, però defineix el model de Festa de Sabadell.

Cartell del Programa de Festa Major de l'any 1997 del dibuixant Ramon Puig Weren's

Si, d'acord, la teoria està molt bé, però això com es fa quan s'ha de donar contingut al programa de la Festa? No ho sap ningú però a Sabadell ho fan de la següent forma que us explicaré molt ras i curt:

PRIMER: prioritzen per tot el que n'anomenen la branca tradicional representada pels actes que es fan arreu per Festa Major, són els actes d'arrel tradicional: aixecada de castells, cercavila de festa major, cercavila infernal, castell de focs. El més important és la participació de les entitats, els grups i els col·lectius de la ciutat en tots aquests actes.

SEGON: continuen incorporant a la Festa totes aquelles activitats organitzades per entitats, institucions i empreses encara que no formin part del primer bloc però que tinguin a

veure amb la Festa, la ciutat i els seus objectius i criteris generals del document marc.

TERCER: es complementen els dos primers apartat amb els d'espectacles: com a complement dels dos blocs anteriors, el programa de FM s'omple de propostes culturals d'espectacles i artistes basades en la qualitat.

A l'hora de la veritat aquest mètode permet que les entitats participin en les decisions de tots els actes en que participen i amb el pas del temps acaben organitzant i essent-ne responsables, autors i actors, i l'Ajuntament posa la maquinaria de producció de la Festa al seu abast en la mida de les possibilitats de cada apartat (infraestructura, economia, mitjans tècnics...). Això fa que cada vegada hi ha més propostes elaborades per entitats que van a parar a la taula de l'Ajuntament i que les entitats amb elements o inquietuds comuns treballin en comissions per elaborar propostes conjuntes (grups de foc, grups participants en la cercavila de Festa Major...). L'any 85 hi havia 26 entitats implicades en la Festa, l'any passat ja passaven de 70.

Al cap de 20 anys a aquesta Festa Major encara li faltava però algun/s acte/s que puguin donar singularitat i signes d'identitat propis. Aquesta preocupació compartida per algunes persones i entitats de la ciutat i arrel d'unes jornades sobre la cultura popular i tradicional al segle XXI organitzades per una entitat de la ciutat en la que va sorgir aquest tema, a portat a la incorporació en la Festa d'enguany de dues activitats singulars sota el lema **BALLEM LA FESTA** amb un **Ball del rodet** el primer dia després del pregó i un **Ball de la bola** el diumenge a la tarda en que la creació d'una dansa nova cadascuna i amb músiques pròpies pot començar a trencar el malefici de que a Sabadell no fan res especial per la seva Festa Major.

Esteu convidats a la Festa !!

Xavi Serrano Blanquer
Gestor Cultural

Notícies de l'Agrupació de Bestiari Festiu i Popular de Catalunya.

L'Agrupació de Bestiari Festiu i Popular de Catalunya s'afirma i segueix la línia de creixement que va iniciar amb la seva fundació. Al darrer número del butlletí aparegut al juliol podem llegir *"Un pas endavant. L'Agrupació comença de ferm a ser el referent del Bestiari del nostre país que, en definitiva, és el què som, però creiem que aquest reconeixement és molt important. Perquè en la mesura que l'Agrupació sigui forta vol dir que ho serà el món del bestiar festiu. I seran les colles les que en recolliran els fruits."*

Activitats

L'Agrupació, de la que en formem part, ha organitzat importants activitats que s'han dut a terme recentment o s'hi duran en les properes setmanes:

La 1a Trobada de Bestiari Festiu del Gran Penedès que es va celebrar a La Granada (Alt Penedès), el dia 24 de maig, va significar la *més gran trobada de bestiar festiu de la història* ja que va aplegar 55 figures de bestiar festiu.

La 2a mostra Representativa del Bestiari Festiu de Catalunya que es durà a terme a Agramunt el diumenge 6 de setembre i que aplegarà 17 figures de bestiar festiu de diverses temàtiques: mitològiques, insectes, serps, de bosc, de granja, exòtiques, de ploma....

S'ha col·laborat en altres activitats com el "Bestiarium, un passeig per la nostra imatgeria festiva" de Santa Margarida i Els Monjos i L'Escola Catalana de la Festa (FesCat) que organitza el CPCPTC de la Generalitat de Catalunya.

La Territorial del Barcelonès

El 15 de juny passat, amb l'assistència de 17 colles associades a l'Agrupació es va dur a terme l'Assemblea de la Territorial del Barcelonès. Entre altres punts de l'ordre del dia hi havia l'elecció del delegat, ja que n'Antoni Sánchez de la Porca de Sant Antoni va dimitir d'aquest càrrec.

Es va passar l'acte de l'Assemblea General de l'Agrupació a totes les colles assistents i es va informar de la marxa general de l'Agrupació.

Per ocupar el càrrec de delegat territorial es van presentar dues candidatures; l'Ester Mariné del Drac d'Horta-Carmel i en Joan Carles Montagut del Griu de Barcelona que va ser escollit per majoria dels assistents.

En el torn de precís i preguntes els representants de la nostra Colla van aprofitar per fer una reflexió sobre la necessitat de no centrar tots els esforços de l'Assemblea Territorial en l'únic objectiu de les activitats de les festes de la Mercè ja que si persisteix aquesta actitud, heretada de situacions anteriors, estarem hipotecant fortament el futur del Bestiari Festiu de Barcelona als vaivens municipals.

Redacció

Podeu posar-vos en contacte amb l'Agrupació de Bestiari Festiu i Popular de Catalunya per correu electrònic a l'adreça: lafura@troc.es

Som a Intrenet a: <http://www.lafura.org>

Curs Intensiu de Ballar el Drac

A càrrec d'experts portadors de Dracs i Víbries.

Ara és la teva !

Tú que ets del Poblenou, no t'ho deixis perdre!

Sessions d'1 hora, de 10 del matí a 2 del migdia.

Diumenge 4 d'octubre, a la plaça de Can Felipa.

Inscripcions als tel. 932 66 33 81 o 933 08 64 97

Matrícula Gratuïta

No calen carecterístiques físiques excepcionals,

S'acreditarà a tots els assistents amb un Carnet de Portador de Dracs i Víbries.

Actes de Festa Major

A continuació trobareu els actes de Festa Major en els que participa la Colla del Drac

Cercavila del Pregó

Dissabte 12 de setembre, a les 7 de la tarda, a la Rambla
Amb el Drac, La Vibria i l'Estarrufadet

Matinades

Diumenge 13 de setembre a partir de les 8 del matí. Inici a la Rambla - Pere IV.

Hi prenen part grallers i timbalers de la Colla

La parada de la Colla la muntarem al Carrer Arenal de Llevant cantonada amb carrer La Jonquera.

Correfoc de Festa Major

Dissabte 19 de setembre, a 2/4 de 10 de la nit. Sortida de la Plaça Prim i recorregut per la Rambla.

Amb el Drac, La Vibria i l'Estarrufadet

Cercavila de Gegants

Diumenge 20 de setembre, a les 12 del migdia. Sortida de la Plaça de Can Felipa i recorregut per la Rambla fins la Platja.

Amb el Drac, La Vibria i l'Estarrufadet

Cercavila de Cloenda

Diumenge 20 de setembre, a 2/4 de 10 de la nit. Sortida de Rambla / Pallars i recorregut fins el castell de focs.

Amb el Drac i La Vibria

Col·laboració amb la Comissió de la Plaça de la Unió

A més de dimarts 15, dimecres 16 i dijous 17 la Colla del Drac durà a terme un taller infantil de construcció de maces de diable per a nens de 6 a 9 anys. L'activitats s'acabarà els dijous al vespre amb una petita cercavila pels voltants del mercat de la Unió en la que participaran tots els nens i nenes que hagin pres part en el taller

Solucions a Els Encreuats del número 8, de maig de 1998. **Horizontals:** 1-Eva. 2-Si.Massa.E. 3-PVC.Petard. 4-Va.SU.Àrea. 5-R.Alturo.M. 6-Nit.Xi.Neo. 7-Ecija.C.RR. 8-Sopa. Maluc.9-Neuròleg. 10-Ban.Elevar. **Verticals:** 1-Espurnes.B. 2-Viva. Icona. 3-AC. Atipen. 4-M.SL.Jan. 5-Caputxa.Re. 6-Ese.Vi.Mol. 7-Estar.Cale. 8-Aaron.Lev. 9-O.Re.Eruga. 10-Cromades.R.